

Zajęcia w ramach projektu „Wychowywać dla pokoju w zjednoczonej Europie. Pamięć wojny w naszym wspólnym domu.”

Temat: Wojna w filmie. Akcja pod Arsenalem – postawy młodzieży wobec okupanta – część I.

Forma zajęć: warsztaty

Data: 5.03.2010

Czas: 165 min. (14:20 – 17:05)

Prowadzący: Anita Woźniak, Emanuela Kochman – Bazan, Sylwia Libelt, Robert Zbieralski

Uczestnicy: uczniowie ZSZ biorący udział w projekcie

Cele:

- rozbudzenie zainteresowań historyczno – patriotycznych wśród młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem tożsamości „naszej małej ojczyzny”,
- przybliżenie uczniom pojęć związanych z tematem, np. „Szare Szeregi”, „Akcja pod Arsenalem”, „Mały Sabotaż”, „gestapo”, „konspiracja”, „dywersja”,
- zapoznanie uczniów z życiem okupowanej Warszawy w powiązaniu z życiem codziennym w okupowanej Wielkopolsce,
- zapoznanie uczniów z przebiegiem akcji pod Arsenalem – 26.03.1943,
- ukazanie uczniom postaw młodzieży wobec okupanta i działalności Małego Sabotażu,
- zapoznanie uczniów ze sposobami zdobywania informacji przez gestapo,
- zwrócenie uwagi uczniom na właściwą interpretację i selekcję informacji przy wykorzystaniu różnych źródeł historycznych: kartograficznych, ikonograficznych, pisanych, audiowizualnych,
- rozbudzenie zainteresowań uczniów historią Czarnego Legionu,
- doskonalenie umiejętności pracy w grupie, prezentacji osiągnięć grupy na forum i uczenie tolerancji wobec odmiennych poglądów,
- efektywne spędzanie czasu wolnego.

Przewidywane efekty:

- uczniowie potrafią rozpoznać i analizować źródła ikonograficzne, kartograficzne i pisane dotyczące akcji pod Arsenalem oraz życia codziennego podczas okupacji hitlerowskiej,
- uczniowie potrafią zdefiniować pojęcia „Szare Szeregi”, „Akcja pod Arsenalem”, „Mały Sabotaż”, „gestapo”, „konspiracja”, „dywersja”,
- uczniowie znają podstawowe informacje o Czarnym Legionie,
- uczniowie potrafią krótko scharakteryzować życie w okupowanej Wielkopolsce.

Przebieg zajęć:

I. Powitanie i zapoznanie uczniów z celami warsztatów.

5 min.

II. Wyjaśnienie pojęć.

Zad. 1 Praca ze słownikiem, wyjaśnienie podstawowych pojęć związanych z omawianym tematem.

Opis zadania

Zadanie polega na wyjaśnieniu pojęć. Uczniowie otrzymują kartę pracy na której zapisane są w jednej kolumnie pojęcia a w drugiej definicje. Przy wykorzystaniu słownika mają je

odpowiednio połączyć w pary. Podsumowaniem zadania jest wspólne sprawdzenie pojęć i definicji, które będą wykorzystane w kolejnych zadaniach.

III. „Kamienie na szaniec”.

1. Ramy czasowe II wojny światowej. Nota biograficzna Aleksandra Kamińskiego. Streszczenie lektury Aleksandra Kamińskiego pt.: ”Kamienie na szaniec”. Interpretacja wybranych fragmentów.

Prelekcja + interpretacja źródeł ikonograficznych

Zad. 1

Czytanie tekstu ze zrozumieniem, interpretowanie metafor zawartych w tytule rozdziałów, analizowanie wyborów bohaterów i obserwowanie procesu dojrzewania bohaterów.

Opis zadania

Uczniowie podzieleni na dwie grupy pracują nad pierwszym i drugim rozdziałem *Kamieni na szaniec* i odpowiadając na polecenia formułują postawy bohaterów przed wojną i w czasie wojny. Na bazie materiałów uczniowie mają sformułować wybór, przed jakim stawali młodzi ludzie w czasach okupacji oraz jakie cechy młodych ludzi zdecydowały o ich postawie podczas wojny.

30 min.

III. Analiza i interpretacja wybranych fragmentów filmu Jana Łomnickiego pt: „Akcja pod Arsenalem”.

Prelekcja + interpretacja materiałów ikonograficznych, kartograficznych, audiowizualnych i pisanych

Zapoznanie uczniów z podstawowymi informacjami dotyczącymi filmu J. Łomnickiego (reżyseria, scenariusz, zdjęcia, scenografia, muzyka, rok produkcji, premiera, krótkie streszczenie)

Zad. 1

Fragmenty filmu: Zawieszenie polskiej flagi na gmachu Zachęty, zdjęcie niemieckiej tablicy z pomnika Mikołaja Kopernika.

Po obejrzeniu dwóch fragmentów filmu odpowiedz na pytania:

- Jakie znaczenie dla mieszkańców Warszawy – Polaków i Niemców miały akcje przeprowadzane przez Mały Sabotaż?
- Dlaczego te akcje można nazwać sabotażowymi?
- Jakie kary groziły „Rudemu” i „Alkowi” za ich przeprowadzenie?

Opis zadania

Po obejrzeniu dwóch fragmentów filmu uczniowie odpowiadają na pytania i zastanawiają się, co jeszcze, oprócz innych znanych akcji przeprowadzonych przez Mały Sabotaż, można by zrobić? Jakie działania współcześnie lub w historii przypominały akcje Małego Sabotażu?

Czego wyrazem mogą/ mogły być takie akcje?

15 min.

Zad. 2

Fragment filmu: Rozmowa Rudego z ojcem.

Po obejrzeniu fragmentu filmu sformułuj argumenty prezentowane przez Rudego i jego ojca.

Opis zadania

Praca w parach.

Uczniowie po sformułowaniu argumentów Rudego i jego ojca prezentują wykonane zadanie i uzupełniają argumentację. Następnie szeregują argumenty od najważniejszego ich zdaniem do najmniej ważnego. Kolejnym krokiem będzie dyskusja, który z argumentów najbardziej przekonuje uczniów, i decyzja po której stronie (ojca czy Rudego) się opowiadają.

15 min.

Zad. 3

Fragmenty filmu: Przesłuchanie „Rudego” i konfrontacja z „Heńkiem”; Pobyt „Rudego” w szpitalu.

Po obejrzeniu fragmentu filmu sformułuj na podstawie zachowania „Rudego” zasady konspiracji oraz uzasadnij jakimi zasadami w swoim życiu kierowali się „Rudy” i „Heńki”.

Opis zadania

Uczniowie odpowiadają na pytanie:

- Dlaczego „Rudy”, kiedy dowiedział się, że może podawać adresy magazynów, tego nie zrobił?

Uczniowie porównują postawy „Rudego” i „Heńki”.

15 min.

Zad. 4

Fragment filmu: Przesłuchanie „Rudego”.

Po obejrzeniu fragmentu filmu uczniowie zapisują, co naprawdę myślał „Rudy” podczas przesłuchania.

Opis zadania

Uczniowie odpowiadają na pytania:

- Dlaczego mówił coś innego, niż myślał?
- Co o tym świadczy

15 min.

Zad. 5

Fragment filmu: Akcja pod Arsenalem.

Po obejrzeniu fragmentu filmu uczniowie sporządzają plan wydarzeń akcji oraz schemat wydarzeń pod Arsenalem.

Opis zadania

Praca w grupach.

Uczniowie prezentują plan wydarzeń oraz schemat akcji pod Arsenalem. Do zadania wykorzystują mapę Warszawy z 1943 roku.

15 min.

Zad. 6

Fragment filmu: Rozmowa „Zośki” i „Orszy” z „Mietkiem”.

Uczniowie po obejrzeniu fragmentów filmu spisują argumenty „Zośki”, „Orszy” i „Mietka” oraz wypełniają drzewko decyzyjne.

Opis zadania

Praca w grupach.

Po zaprezentowaniu argumentów w/w osób uczniowie wypełniają drzewko decyzyjne, gdzie problemem do rozwiązania jest podjęcie lub niepodjęcie decyzji o odbiciu „Rudego”.

15 min.

IV. Analiza źródła pisanego – fragmenty korespondencja Alka i Basi.

Po przeanalizowaniu źródła uczniowie dyskutują na temat roli przyjaźni i miłości w życiu człowieka.

10 min.

V. Życie codzienne w okupowanej Wielkopolsce.

10 min.

VI. Czarny Legion.

Krótką charakterystyką działalności konspiracyjnej na terenie Ziemi Gostyńskiej w latach 1940-1941. Przekazanie uczniom materiałów dotyczących Czarnego Legionu w celu samodzielnego przestudiowania i przygotowania się do spotkania z panem Marianem Sobkowiakiem członkiem Czarnego Legionu.

15min.

VII. Podsumowanie warsztatów.

5min.